

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת לך לך תשע"ו לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון תתפ"ג.

מתברך אלא במים, כך בניך מתברכין בזכות התורה וכו', והם מכלים את כל העולם והם קיימים לעולם וכו' ע"ש. אבל כעת שתשש כחו בדין כי בניו יהיו חוטאים, התחיל לירא כי על זה כוון ה' באמרו והיה זרעך כעפר הארץ, בזויים ופחותים שאין בהם נפש קדושה, ועל כן אחר הדברים האלה דייקא, אמר, ה' אלקים מה תתן לי ואנכי הולך ערירי. והבטיחו ה' בבנים חשובים מאירים ככוכבי השמים.

*

והנה הנגינה על הכתוב ויוצא אותו החוצה וגו', הוא קדמא ואזלא רביעי. ויש לומר כי באמת הבטיחו ה' כבר בבנים כמה פעמים לפני זה. בראשונה אמר לו זאת ה', בתחלת הפרשה כאשר צוהו לך מארצך וגו', ואעשך לגוי גדול (יב-ב). שנית, כאשר בא עד מקום שכם כתוב, וירא ה' אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת (יב-ז). שלישית, כאשר נפרד מלוט כתיב, כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתנגנה ולזרעך וגו' (יג-ד). ועתה הבטיח לו ה' זאת בפעם הרביעית, באופן שהניח את דעתו, והאמין בה'. על כן בא הנגינה קדמא ואזלא רביעי, שכבר הקדים ה' לו הבטחה זו מקדם, והוסיף עוד להבטיח לו מאז עד אמירה הזאת שהיא פעם הרביעית.

ובזה נראה לבאר מה שאמר בלעם, מי מנה עפר יעקב ומספר את רובע ישראל (במדבר כג-ז), כי מתחלה נאמר לאברהם והיה זרעך כעפר הארץ, שזה רומז גם על הפחותים שבישראל שהם נקראים 'יעקב', ושוב בפעם הרביעית נאמר לו שיהיה זרעו ככוכבים הרומז על הצדיקים ובני מעלה שהם בחינת 'ישראל', כי שרית עם אלקים ואנשים ותוכל. ובאמת גם הפחות שבישראל חשוב יותר מגויי הארץ. ועל כן אמר מי מנה 'עפר יעקב', מי יוכל למנות מעלתם של ישראל גם כאשר הם במדריגה קטנה שנקראים 'עפר יעקב', ומי יוכל לספור את 'רובע ישראל'.

אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמור, אל תירא אברם, אנכי מגן לך, שכרך הרבה מאוד, ויאמר אברם אדני ה' מה תתן לי ואנכי הולך ערירי וגו', ויוצא אותו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספור הכוכבים אם תוכל לספור אותם ויאמר לו כה יהיה זרעך, והאמין בה' וגו' (טו-א).

וכתוב ברמב"ן (טו-ב) ויש עליך לשאול, שכבר נאמר לו לאברהם (לעיל יג-טו) כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתנגנה ולזרעך עד עולם ושמתי את זרעך כעפר הארץ, ואיך יאמר עתה ואנכי הולך ערירי, והנה בן ביתי יורש אותי, ולמה לא האמין בנבואה הראשונה כאשר האמין בזאת ע"ש. ובאור החיים הק' כתוב, כי בהיות שבשורת הזרע שאמר לו ה' אמר כעפר הארץ, ודבר ידוע כי הנמשלים לעפר הארץ הם בני אדם הבזויים והפחותים שאין בהם נפש קדושה, על דרך אומרו (קהלת ג-כא) ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ, והם הנקראים עמי הארץ, ובני אדם כאלו לא יתמלא רצון הצדיקים בהם, לזה אמר אברהם הן 'לי' וגו' פירוש דבר השווה לי לא נתת זרע. ולזה השיבו ה' ואמר לו ספור הכוכבים כה יהיה זרעך, והם הצדיקים המשולים לכוכבים דכתיב (דניאל יב-ג) ומצדיקי הרבים ככוכבים, ולזה נחה דעתו ע"כ.

ויש להוסיף תבלין, כי אכתי תקשה למה המתין בבקשה זו עד עתה, והוי ליה לומר זאת תיכף בשעה שנאמר לו והיה זרעך כעפר הארץ, שבנים כעפר הארץ במדריגה פחותה מוטב לו ללכת ערירי (ב"ר מד-ט), ולמה המתין עד כעת. ונראה כי לעיל נאמר, וירק את חניכיו וגו' וירדוף עד דן (יד-ד), וברש"י שם תשש כחו, שראה שעתידין בניו להעמיד שם עגל (סנהדרין צו) ע"כ. ומעתה יש לומר כי בשעה שנאמר לו והיה זרעך כעפר הארץ, הבין שנמשלו לעפר לשבח ולטובה, וכדאיתא במדרש (ב"ר טו-ה) מה עפר הארץ אינו

מעלת הצדיקים שהם בבחינת ישראל, שמעלה זו נאמרה לאברהם בפעם הרביעית שיהיו ככוכבי השמים.

אמנם כל זה אתי שפיר לפי סדר המקראות, היתה אמירה זו של ויוצא אותו החוצה וגו', הפעם הרביעית. אבל לפי מה דמבואר בתוס' (ברכות ז: ד"ה לא) היתה ברית בין הבתרים קודם זה, וגם שם הובטח בזרע, ואם כן פרשה זו היא אמירה החמישית לאברהם. ולפי זה תתפרש הנגינה, קדמא ואזלא רביעי, שכבר הקדים לו ברכה זו ארבעה פעמים מקדם, וכעת הוסיף לברכו עוד הפעם בהבטחה זו של בנים.

*

עוד יש לומר, כי רש"י פירש ויוצא אותו החוצה, הוציאו מחללו של עולם והגביהו למעלה מן הכוכבים, וזהו לשון הבטחה, מלמעלה למטה (ב"ר מד"ב) ע"כ. ואיתא בגמרא (חגיגה יב:) שבעה רקיעין הן, ואלו הן, וילון, רקיע, שחקים וכו', וילון אינו משמש כלום, אלא נכנס שחרית [לתוך תיקו, והאור נראה], ויוצא ערבית [מתיקו, ומתפשט למטה מן האור, והרי העולם חשוך], ומחדש בכל יום מעשה בראשית [וזהו חידושו למעשה בראשית בכל יום], שנאמר (ישעיה מ"ב) הנוטה כדוק שמים וימתחם כאהל לשבת [אלמא יש שמים שאין משמשין אלא תשמיש יריעה פרוסה]. רקיע שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועין שנאמר (בראשית א"י) ויתן אותם אלקים ברקיע השמים. שחקים שבו רחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים שנאמר (תהלים ע"ג) ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח וימטר עליהם מן לאכול ע"כ.

ויש לומר דמטעם זה נקרא האורה בתואר 'אור', וכמו שנאמר בהבריאה, ויאמר אלקים יהי אור (בראשית א-א), כי האור בא מלמעלה למטה, יורדת מתחלה מהשמים שנקרא בשם רקיע, להשמים הנקרא וילון, ומשם יורדת האור להארץ. ולכן אור נוטריקון, ארץ וילון רקיע, כי זהו סדר ירידת האור מלמעלה למטה.

והנה השמים ששמו שחקים, הוא מספר השלישי מהשבע רקיעין, אבל אם חושבין זאת מלמטה, הרי יש מתחלה, ארץ, וילון, רקיע, שחקים, והרי היא הרביעית במספר. ומעתה כיון שהכוכבים ומזלות הם ברקיע השני, והגביהו ה' לאברהם למעלה מן הכוכבים, אם כן העמידו ה' ברקיע השלישית אשר שמו שחקים, ושם אמר לו הבט נא השמימה וגו' כה יהיה זרעך. ולפי זה הגביהו ה' ממקומו, ארץ, וילון, רקיע, שחקים, שהיא המקום הרביעית מהארץ. וזהו קדמא ואזלא רביעי, שה' הוליקו עד למעלה מהכוכבים, שהיא המקום הרביעית מהארץ.

וכיון שהיה אברהם ברקיע הנקרא שחקים, שבו ריחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים, המשך משם אברהם

את המן לזרעו במדבר, וכדאיתא בגמרא (בבא מציעא פו) תנא דבי רבי ישמעאל בשכר שלש זכו לשלש, בשכר ויקח חמאה וחלב (יה-ח), זכו למן ע"כ. (ועיין במהרש"א שם שאין זה סותר מאמרם (תענית ט) דהמן בזכות משה ע"ש). והיינו שכאשר העלה ה' את אברהם לשחקים, המשך משם המן לבניו. - וגם שם נתבשר בבנים, בלידת בנו יצחק, אשר שמו נקרא גם 'ישחק' (תהלים קה-ט), ועל כן נקרא הרקיע ההוא 'שחקים' אשר בו נרמו אותיות 'ישחק', שהבטיחו ה' בהיותו עומד שם.

אמנם יש בזה מקום עיון, מהא דאיתא בגמרא (סוכה ה.) רבי יוסי אומר מעולם לא ירדה שכינה למטה, ולא עלו משה ואלהו למרום שנאמר (תהלים קטו-טז) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. ופריך והא כתיב (שמות י"ג) ומשה עלה אל האלקים, ומשני למטה מעשרה טפחים ע"ש. ואם כן איך העלה ה' את אברהם מחללו של עולם, עד למעלה מהכוכבים שהוא ברקיע השני. ובספר זרע יצחק (סוכה שם) כתב, דמדרשים חלוקים יש בזה, שהרי אמרו (שבת פ"ח:) בשעה שעלה משה למרום, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם מה לילוד אשה בינינו ע"ש, משמע שעלה למרום. ואיתא במדרש (דב"ר י"ב) ברא הקב"ה את העליונים לעליונים, ואת התחתונים לתחתונים, שכן כתוב השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם, בא משה ועשה את התחתונים לעליונים ואת העליונים לתחתונים, שכן כתוב, ומשה עלה וגו', וירד ה' וגו' ע"כ. וכן משמע בגמרא (כתובות ע"ז) דרבי יהושע בן לוי אמר למלאך המות אחוי לי דוכתאי [הוליקני לגן עדן והראני מקומי], והראה לו ע"ש. ולפי זה יש לומר כי המדרש שדורש ויוצא אותו החוצה, שהוציאו מחללו של עולם, קאי למאן דאמר שיתכן לעלות גם על גבי השמים.

אך יש לומר עוד, דבגמרא שם פריך והא כתיב (איוב כ"ט) מאחו פני כסא פרשו עליו עננו, ואמר רבי תנחום מלמד שפירש ש-י מזיו שכינתו ועננו עליו. ומשני למטה מעשרה. ופריך מכל מקום מאחו פני כסא כתיב, ומשני אישתרבוני אישתרבב ליה כסא עד עשרה ע"ש. ואם כן יש לומר גם כאן דהרכין ה' את הכוכבים למטה מעשרה, והגביהו לאברהם למעלה מהם ואמר לו ספור הכוכבים. ולפי זה יתפרש הנגינה, קדמא ואזלא רביעי, מה שהיה מן הראוי שיעלה אברהם עד המקום הרביעית מהארץ, למעלה מהכוכבים, הקדימו ה' להיות סמוך לו לאברהם למטה מעשרה, וככה ראה הכוכבים.

[ובאמת אם הדברים הם כפשוטן, אז יש להתבונן על מה שבזמנינו הגיעו אנשים עד הלבנה, הלא השמים שמים לה'. ואולי רק על החמשה שמים העליונים נאמר זה ולא על הרקיעין התחתונים. וזהו שאמר השמים שמים לה', שרק השמים העליונים הם לה', אבל שני הרקיעין הראשונים אשר בתוכה חמה ולבנה יכולין לעלות בהם

ועיין באדרת אליהו להגר"א פ' בראשית אות ב'). אך לפי זה לא הוי קשיא להו איך נאמר ויעל אליהו בסערה השמים (מלכים ב ב-יא), והוצרך לשנות למטה מעשרה, הא יש לומר דעלה בהשמים התחתונים. - וצריכין לומר כי במציאות יתכן לעלות גם לשמים, אלא שלא ניתן לנו רשות לעלות שם, ועל כן פריך איך עלו משה ואליהו, ובאמת יש איסור לבני ישראל לעלות להלבנה, כי השמים לא נתן לבני אדם. וכן משמע בקרא דיש מציאות להגיע שם, וכמו שנאמר (עובדיה א-ד) אם בין כוכבים שים קנך, משם אורידך נאום ה'.

*

ויאמר אברם אל מלך סדום, הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון, קונה שמים וארץ, אם מחוט ועד שרוך נעל, ואם אקח מכל אשר לך, ולא תאמר אני העשרתי את אברם (יד-כב). וברש"י ולא תאמר, שהקב"ה הבטיחני לעשרני שנאמר ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה ע"כ. ולכאורה יש להבין הלא מצינו בתחלת הפרשה שאמר אברהם, אמרי נא אחותי את למען ייטב לי בעבורך (יב-ג). וברש"י יתנו לי מתנות ע"ש. ושוב אמר הכתוב ולאברם היטיב בעבורה, ויהי לו צאן ובקר וחמורים ועבדים וגו' (יב-טז), ואמר שוב, ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב (יג-ב). וכאן במלך סדום לא רצה ליקח גם מחוט ועד שרוך נעל. ובאמת מצינו אחר כך שאמר הכתוב (כה-ו) ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות וישלחם וגו'. וברש"י מה שניתן לו על אודות שרה ושאר מתנות שנתנו לו, הכל נתן להם, שלא רצה ליהנות מהם ע"כ. ואם כן למה לקח מתחלה זאת לידו, ושוב נתנו במתנה לבני הפלגשים.

ונראה בהקדם לבאר מה שאמר ה' לאברהם, ואעשך לגוי גדול ואברכך, ואגדלה שמך, ויהיה ברכה' (יב-ב). מהו הכוונה בסיום דבריו והיה ברכה. ונראה כי ברכת העשירות יתכן שגורר עמו גם דברים שאינם רצויים, כי יש לו מנה רוצה מאתים (קה"ר א-ג), וכל מה שיוגדל הונו הוא רוצה עוד יותר, ואינו שמח בחלקו, וכל ימיו הם מכאובים וכעס ענינו, גם בלילה לא שכב לבו (קהלת ב-בג), ומרבה נכסים מרבה דאגה (אבות ב-ח). ועל כולם יתכן שיביאנו זאת ברבות הימים לפריקת עול תורה, וכמו שנאמר (דברים ח-יב) פן תאכל ושבעת ובתים טובים תבנה וישבת, ובקרך וצאנך ירביון, וכסף וזהב ירבה לך, וכל אשר לך ירבה, ורם לבבך ושכחת את ה' אלקיך וגו', ואמרת בלבבך כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה. ואם כן הברכה הזאת בסופה תוגה ועצב, וטוב יותר לו אם לא היה מתעשר מתחלה, כי הביאו להחליף עולם עומד בעולם עובר.

אבל כל זה הוא רק כאשר העשירות בא מצד המזל, וכמאמרם (שבת קנז) מזל מחכים מזל מעשיר. ואמרו (נדה טז) שמלאך הממונה על ההריון שואל, רבש"ע טפה זו מה תהא עליה, עשיר או עני ע"ש. אבל כאשר בא לו זאת

מאת ה' לברכה, עבור גמול ותשלום למעשיו הטובים, אז הוא כולו ברכה, ולא יגרור ממנו שום חסרון, וכמו שפירשו הכתוב (משלי י-בב) ברכת ה' היא תעשיר ולא יוסיף עצב עמה (עיין באלשיך שם, ובנועם מגדים פ' תשא), שכאשר העשירות בא לו מברכת ה', אז לא יתהוה מברכה זו עצב ודאגה, אלא יתן לו ה' גם מדת הסתפקות להיות שמח בחלקו. וכמו כן האומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, הרי זה בחינה של עבודה זרה, וכמו שכתוב באגרת הקודש (בסוף ספר נועם אלימלך) שמעתי מגדול אחד שאמר, זה היצר הרע של עבודה זרה אנשי כנסת הגדולה הרגו אותי (יומא טז), זהו תמיה גדולה, האיך אפשר להרוג מלאך שהוא גוף נקי זך ורוחני, אלא רק שהעבירו מאומנתו ראשונה. אם כן מה הוא אומנתו עתה, הלא כל מלאך נברא לאיזה שליחות, אלא שנותנין לו אומנות הממון לבלבל בני אדם ברדיפת ממון ועושר שזהו קרוב לעבודה זרה בעו"ה וכו' ע"ש. וזה שאמר הכתוב (תהלים קטו-ד) 'עצביהם', העבודה זרה שלהם הוא, מה שהם חושבים כי 'כסף וזהב' הוא 'מעשה ידי אדם', שבכחו ופעולתו משיג זאת. אבל ברכת ה' היא תעשיר באופן שלא יוסיף 'עצב' עמה, שלא יאמרו כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.

ולכן כאשר נתברך כעת אברהם מה', ואברכך בממון, הרי יתכן כי יעלה מורא על ראשו של אברהם, שעל ידי ברכה זו יוכל ברבות הימים לידי עצב, וכמו שנתבאר, על כן הבטיח לו ה' ויהיה ברכה', שברכה זו תהיה לה הויה וקיום לעולמי עד, שלא תהיה רק ברכה ולא יוסיף עצב עמה. ועל דרך שדרשו חז"ל (פסחים כג) יהיו, בהוייתן יהו.

והנה אברהם אחר שהובטח להתברך בברכת עשירות, ויש לעשות כלי להברכה, חיוב ההשתדלות, על כן אמר לשרה למען ייטב לי בעבורך, יתנו לי מתנות. ונעשה באמת כבד מאד במקנה בכסף ובזהב. אך שוב ראה, שגם ללוט ההולך את אברם היה צאן ובקר ואהלים (יג-ה). וברש"י מי גרם שהיה לו זאת, הליכתו עם אברם ע"ש. ומה נתהוה מרכישת רכוש זה, וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן וגו', וברש"י על שהיו שטופי זמה בחר לו לוט בשכונתם (הוריות י). ויסע לוט מקדם (יג-יא), וברש"י הסיע עצמו מקדמונו של עולם, אמר אי אפשר לא באברם ולא באלקיו (ב"ר מא-ז). וכל זמן שהרשע עמו היה הדבור פורש ממנו (תנחומא ויצא ט). אז הכיר אברהם שכסף יוכל להעביר האדם על דעת קונו, עד כדי להביא את האדם שיקבע דירתו בסדום. וכמו שמצינו בעיר הנדחת שצוה ה', ואת כל שללה תקבוץ אל תוך רחובה, ושרפת באש את העיר ואת כל שללה כליל (דברים יג-ז). ובגמרא (סנהדרין קיב) אמר רבי שמעון מפני מה אמרה תורה נכסי צדיקים שבתוכה יאבדו, מי גרם להם שידורו בתוכה, ממונם, לפיכך ממונם אבד ע"ש. על כן מאז התחיל אברהם לדקדק שלא ליהנות עוד מממון של רשעים, ואמר, הקב"ה הבטיחני לעשרני שנאמר ואברכך וגו'

והיה ברכה, שתשאר עשירות זו ברכה לעולם, וזה לא יתכן מכספו של סדום. ולכן אחר זה לא רצה עוד ליהנות גם מממונו של פרעה, ונתן מהם מתנות לבני הפלגשים.

*

ואמר הכתוב, אחר הדברים האלה היה דבר ה' אל אברם במחזה לאמר, אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד (טו-א). והענין הוא, כי אברהם אמר למלך סדום, הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון (יד-בב). והכוונה כי הצלחת אברהם במלחמה זו הייתה עצום מאד, לכבוש את המלכים האדירים הללו עם רכושיהם, במתי מעט, עם חניכיו ילידי ביתו, שמונה עשר ושלוש מאות (יד-יז), וברש"י רבותינו אמרו אליעזר לבדו היה, והוא מנין גמטריא של שמו (נדרים לב). ע"כ. ויתכן שיעלה מחשבה דקה בראשו של אברהם, איך כחו ועוצם ידו עשה את החיל הזה. על כן אמר תחלה, 'הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון', את ידי שנצחו המלחמה ההוא, אני זוקף אותה לה', אשר הוא נתן בי הכח והעוז לנצח במלחמה, וזכרת את ה' אלקיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל, ואין זה מכחי ועוצם ידי כלל, והכל הוא רק מ-א-ל עליון קונה שמים וארץ. וכדי שלא יעלה פעם במחשבתי שעשירות זה בא לי מעוצם ידי, על כן לא אקח מזה מחוט ועד שרוך נעל. וכמו שפירשו מה שסיים, ולא תאמר אני העשרתי את אברם, דקאי על היד שלו, שיד הזאת אל תאמר 'אני' העשרתי את אברם.

ומדה זו היה חשוב מאד בעיני ה', מה שהשיג אברהם שהכל הוא מה', וכדי שלא יבוא פעם לידי הרהור של כחי ועוצם ידי הוא מוכן להפקיר רכוש רב של כמה מלכים ואנשיהם, ועל כן אמר לו ה', 'אנכי מגן לך', עבור שאתה מכיר שאנכי הוא המגן שלך, אני עשיתי הכל, ואין זה מידך כלל, עבור זה 'שכרך הרבה מאוד'.

ולכן ויוצא אותו החוצה, הגביהו למעלה מן הכוכבים והמזלות, כי הנה ה' אמר לאברהם, אל תירא אברם (טו-א), וברש"י אחר שנעשה לו נס זה שהרג את המלכים, היה דואג ואומר שמא קבלתי שכר על כל צדקותי, לכך אמר לו המקום אל תירא אברם, שכרך הרבה מאד (ב"ר מג-ד) ע"כ. ולכאורה יש להבין הרי אמרו (שבת לב). שאם עושין לו נס מנכין לו מזכיותיו ע"ש. ואם כן למה לאברהם לא ניכו מזכיותיו, ושכרך הרבה מאוד.

אך הענין הוא על פי מה שכתוב בבאר מים חיים (פ' וירא אות יב) כי במדה שאדם מודד מודדין לו (סוטה ח), והאיש אשר מתנהג עם הקב"ה בעבודתו רק בדרך טבע העולם, כמו ללמוד לפי כוחו ומזגו, ולעשות מצות כמו תפלה ותפילין וסוכה ושאר מצות רק לפי כחו כמו שעה ושנים, וכאשר יחלש לבו יצא לפועלו ולעבודתו לאכול ולשתות. וכמו כן אם יוגבר הקור יניח סוכתו וילך לביתו, ועושה צדקה לפי השגת ידו, ולא יפור מממונו למצוות ה' יותר מערכו. כמו כן הקב"ה מתנהג עמו, וכאשר טוב לכל העולם גם לו טוב. וכאשר יחלה, הקב"ה ירפאהו בסיבות טבע העולם על פי רפואת הרופאים, וכדומה בכל הדברים. אבל לא ישנה עבורו טבע העולם, דרך משל כשיפלו עליו שודדי לילה, שלא יוכלו לנגוע בכל אשר לו, או לרפאותו בלמעלה מהטבע וכו'. אמנם האיש אשר מתנהג עם הקב"ה למעלה מטבע העולם, ומוסר נפשו לה' באמת לאמיתו, ואומר לנפשו שחי ונעבורה, כאשר אברהם אבינו היה עושה, שמסר עצמו לאור כשדים, ומל עצמו לתשעים ותשע שנה, כן הקב"ה מתנהג עמו למעלה מטבע העולם ע"ש.

והנה הא דעושין לו נס מנכין לו מזכיותיו, הוא משום שנשתנה עליו סדרי בראשית, אבל העובד ה' חוץ לדרך הטבע, הרי מדת ה' מחייב להתנהג גם עמו כן, שבמדה שאדם מודד מודדין לו, והנהגה זו הוא חלק שנטבע בהבריאה מאת ה', ועל כן באברהם שעבד את ה' במסירת נפש, שהשליך עצמו בכבשן האש עבור קדושת ה', אין מנכין לו מזכיותיו בעשיית נסים, כי אין זה נס חוץ לטבע אלא טבעו. ולכן הגביהו למעלה מהכוכבים, והוציאו מחללו של עולם, להורות כי זהו דרך עבודתו של אברהם, שעובד את קונו למעלה מטבע העולם, ולכן ההנהגה עמו גם כן למעלה מהטבע, ועומד למעלה מכח המזלות. ואמר לו כה יהיה זרעך, וברש"י (זכריה יא-יב) בשם מדרש, שהובטח אברהם אבינו בכך שלא יהא דור פחות משלשים צדיקים, כה 'יהיה' זרעך, בגימטריא שלשים ע"ש. ובמדרש (ב"ר לה-ב) איתא, שלשים צדיקים כאברהם אבינו ע"ש. וגם בורעך תהא ההנהגה כן עמהם, שיהיו עומדים למעלה מכחות הכוכבים והמזלות. ועיין בפרי העץ (פ' וישב ד"ה ויאמר האיש) דהגם דאסור ליהנות ממעשי נסים (תענית כד), אבל אם עבודת האדם היא במסירת נפש, למעלה מן הטבע, שפיר יוכל ליהנות ע"ש. וזה מובן במה שנתבאר לעיל.

הגליון הזה נתנדב על ידי

מוה"ר ר' חיים מאיר ווייצער הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' אברהם יודא האפפמאן הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ בנישואי בנו למול טוב	מוה"ר ר' מנחם ברוין הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ באירוסיו בתו למול טוב	הרה"ג ר' מיכל ניימאן שליט"א לרגל השמחה השוויה במעונ באירוסיו בתו למול טוב
מוה"ר ר' שלמה ברוך פרענקל הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ בתולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' אשר יואל פאללאק הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' יודא כהנא הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ בתולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' פנחס קנאפפלער הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונ בתולדת בנו למול טוב